

Sectorplan 07 Gescheiden ingezameld/afgegeven organisch bedrijfsafval

I Afbakening

De volgende afvalstoffen vallen onder de reikwijdte van dit sectorplan:

Afvalstoffen	Toelichting
Organisch bedrijfsafval	Het gaat hierbij om organische afval dat (niet limitatief): <ul style="list-style-type: none">vrijkomt bij handel, diensten, overheden, veilingen, agrarische bedrijven en industriële bedrijven; engescheiden is ingezameld dan wel gescheiden is afgegeven, enwat naar aard en samenstelling vergelijkbaar is met gescheiden ingezameld groente-, fruit-, en tuinafval van huishoudens (gft-afval), zoals:<ul style="list-style-type: none">(gekookt) keukenafval en etensresten (swill);voedsel dat over de TGT (te gebruiken tot datum is);Voedsel dat over de THT (tenminste houdbaar tot) datum is.
Residuen die ontstaan bij het verwerken van organisch bedrijfsafval	Bij het verwerken tot compost en/of verder opwerken van compost tot keurcompostkwaliteit ontstaat – bijvoorbeeld bij het zeven – een residufractie die onder meer bestaat uit plastic, papier, touw, metaal, glas en dergelijke.

In paragraaf IV is een nadere toelichting opgenomen op de afbakening, alsook een overzicht van afvalstoffen die overeenkomsten vertonen met de afvalstoffen van dit sectorplan, maar vallen onder andere delen van het LAP.

II Minimumstandaard

Minimumstandaard voor vergunningverlening

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Organisch bedrijfsafval	<ul style="list-style-type: none">Composteren met het oog op recycling of;Vergisten met gebruik van het gevormde biogas als brandstof gevolgd door narijping (nacompostering of een andere vorm van aerobe droging) met het oog op recycling van het digestaat.
b	Residuen die ontstaan bij het verwerken van organisch bedrijfsafval	Verwijderen door verbranden.

Zie paragraaf V voor een toelichting op de minimumstandaard.

Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard

Indien de ontwikkelingen op gebied van cascadering in het kader van de biobased economy andere verwerkingsvormen haalbaar maken, kan dit op termijn leiden tot het aanpassen van de minimumstandaard.

Zie paragraaf VI voor toelichting op de minimumstandaard en verwachte ontwikkelingen.

III Grensoverschrijdend transport

Het toetsingskader, de bezwaargronden en de bijbehorende procedures voor overbrenging vanuit of naar Nederland zijn opgenomen in het [hoofdstuk B.13](#) 'Grensoverschrijdend transport van afvalstoffen' van het beleidskader.

In [bijlage F.10](#) is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven.

Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging binnen de Europese Unie, en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
 - uit paragraaf B.13.2.2 van het beleidskader iets anders volgt en/of
 - toetsing aan verordening 1013/2006/EG ([EVOA](#)) al direct leidt tot bezwaar (bijvoorbeeld op basis van art 36 van de verordening)

Dierlijke bijproducten

Als sprake is van dierlijke bijproducten, dan is voor (communautair en internationaal) transport de [Verordening dierlijke bijproducten](#) en niet Verordening (EG) 1013/2006 leidend. Communautair en internationaal transport van dierlijke bijproducten die zijn gemengd met ander afval vallen – als het andere afval gevaarlijk afval is - weer wél onder de EVOA.

Overbrenging vanuit Nederland:

<i>Overbrenging vanuit NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarden of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing:</i>		
t.b.v. voorbereiding voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof.
t.b.v. recycling of, t.b.v. voorlopige nuttige toepassing gevolgd door recycling	Ja	Tenzij nog zoveel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort of anderszins verwijderd dat de mate van recycling lager is dan gangbaar is bij verwerking van de afvalstof in Nederland (zie ook beleidskader hoofdstuk B.13 , paragraaf B.13.5.2). Voor gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval en residuen geldt dat elke mate van storten te veel is.
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder b, tenzij er alsnog een deel van de overgebrachte afvalstof wordt gestort en/of wanneer de mate van recycling de overbrenging niet rechtvaardigt (zie ook beleidskader par. B.13.5.2.) Voor dit afval geldt dat elke mate van storten te veel is.
<i>(voorlopige) verwijdering:</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder b.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten ¹	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder b, omdat verbranding mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling (van afval als bedoeld in par. II onder a) of verbranden (van afval als bedoeld in par. II onder b) mogelijk is.

Overbrenging naar Nederland:

<i>Overbrenging naar NL:</i>	<i>In beginsel toegestaan?</i>	<i>Toelichting, voorwaarde of uitzondering</i>
<i>(voorlopige) nuttige toepassing</i>		
t.b.v. voorbereiden voor hergebruik	NVT	Gezien de aard en/of samenstelling van deze afvalstof .
t.b.v. recycling	Ja	Indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard
t.b.v. andere nuttige toepassing	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is
	Ja	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder b, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard.
<i>(voorlopige) verwijdering</i>		
t.b.v. verbranden	Nee	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder a, omdat recycling mogelijk is.
	Ja	Voor afval zoals bedoeld in par. II onder b.
t.b.v. andere vormen van (voorlopige)	Nee	Omdat recycling (van afval als bedoeld in par. II onder a) of verbranden als vorm van verwijdering (van afval als bedoeld in par. II

¹ Dit betreft alle verwijderingshandelingen anders dan D1 en D10 uit de bijlage I [KRA](#), alsook verwijderingshandelingen niet genoemd in de KRA.

Sectorplan 07; Gescheiden ingezameld/afgegeven organisch bedrijfsafval
Tekst sectorplan (kern van het beleid)

verwijdering dan verbranden of storten ¹		onder b) mogelijk is.
t.b.v. storten	Nee	Op grond van nationale zelfverzorging én omdat recycling (van afval als bedoeld in par. II onder a) of verbranden als vorm van verwijdering (van afval als bedoeld in par. II onder b) mogelijk is.

IV Overwegingen bij de afbakening

Dit sectorplan heeft betrekking op al het organische bedrijfsafval dat naar aard en samenstelling vergelijkbaar is met gft-afval van huishoudens en dat t.b.v. verdere verwerking gescheiden is gehouden en ter verwerking gescheiden is afgegeven en ingezameld bij handel, diensten, overheden, veilingen, bedrijfskantines, etc. Het gaat daarbij zowel om bereide als niet bereide voedselresten.

Het betreft in ieder geval voedsel dat over de TGT (te gebruiken tot) datum is. De TGT datum staat op zeer bederfelijke producten (zoals bv vlees en vis). Voedsel wat over de TGT-datum is, kan niet meer veilig gegeten worden. Voedsel dat over de THT-datum (ten minste houdbaar tot) kan hier ook onder vallen als het niet meer bruikbaar is.

Relatie met de Verordening dierlijke bijproducten

Keukenafval en etensresten die bestemd zijn om te worden verwerkt voor omzetting in biogas of voor compostering betreffen categorie 3-materiaal als bedoeld in de [Verordening EG 1069/2009](#) tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften inzake niet voor menselijke consumptie bestemde dierlijke bijproducten en afgeleide producten (Verordening dierlijke bijproducten). Daarnaast kan ook ander organisch bedrijfsafval onder deze Verordening vallen.

Vergelijkbare, maar niet onder dit sectorplan vallende afvalstoffen

Onderstaand – niet limitatief bedoeld – overzicht geeft afvalstoffen weer die vergelijkbaar zijn met de afvalstoffen uit dit sectorplan maar *niet* onder de reikwijdte van dit sectorplan vallen:

<i>Afvalstoffen</i>	<i>Toelichting of verwijzing</i>
Ongescheiden ingezameld organisch afval van huishoudens	Zie SP1 (Huishoudelijk restafval (fijn en grof))
Ongescheiden ingezameld organisch afval van bedrijven	Zie SP2 (Restafval van bedrijven)
Keukenafval en etensresten die afkomstig zijn van internationaal opererende vervoermiddelen	Zie SP2 (Restafval van bedrijven)
Organische monostromen uit de voedings- en genotmiddelenindustrie	Zie SP3 (Procesafhankelijk industrieel afval van productieprocessen)
Gescheiden ingezameld dan wel afgegeven groente-, fruit-, en tuinafval (gft-afval) van huishoudens	Zie SP6 (Groente- fruit- en tuinafval van huishoudens)
Groenafval dat vrijkomt bij aanleg en onderhoud van openbaar groen, bos- en natuurterreinen, en al het afval dat hiermee te vergelijken is, zoals onder meer grof tuinafval, berm- en slootmaaisel, afval van hoveniersbedrijven, agrarisch afval en afval dat vrijkomt bij aanleg en onderhoud van terreinen van instellingen en bedrijven	Zie SP8 (Gescheiden ingezameld groenafval)
Slachtafval, kadavers, etc. en andere organische afvalstoffen van bedrijven die vallen onder de reikwijdte van de Verordening dierlijke bijproducten.	Zie SP65 (Dierlijk afval)

Euralcodes in relatie tot dit sectorplan

De volgende Euralcode *kan* betrekking hebben op afval dat valt onder de reikwijdte van dit sectorplan: 200108.

Deze code is indicatief. Euralcodes kunnen namelijk relevant zijn voor meerdere sectorplannen. Voor de feitelijke afbakening van wat onder dit sectorplan valt, is paragraaf I van het sectorplan bepalend en niet deze Euralcode (zie ook [hoofdstuk D.4](#) Omgaan met Eural, van het beleidskader).

V Toelichting en specifieke aandachtspunten bij dit sectorplan

Het beleidskader is de basis voor het afvalbeheer en beleidsuitvoering. Dit sectorplan geeft de specifieke invulling van de onderdelen 'minimumstandaard' en 'grensoverschrijdend transport' voor de in de afbakening genoemde afvalstoffen. Waar dit sectorplan afwijkt van het beleidskader is het sectorplan leidend. Het is belangrijk dat iedereen die betrokken is bij afvalbeheer ook kennis neemt van het beleidskader.

Specifiek voor de praktijk van vergunningverlening zijn de volgende hoofdstukken van het beleidskader in het bijzonder van belang:

- Wettelijke reikwijdte van het LAP ([Deel A.2.3](#))
- Voorwaarden voor afwijken van het LAP bij vergunningverlening ([Deel A.2.6](#))
- Het algemene beleid rond afvalscheiding ([Deel B.3](#))
- Het beleid rond en het vergunnen van inzamelen ([Deel B.4](#))
- Het beleid rond op- en overslaan van afvalstoffen ([Deel B.5](#))
- Het algemene beleid rond (niet)mengen van afvalstoffen ([Deel B.7](#)).
- Taken en bevoegdheden van de verschillende overheden betrokken bij afvalbeleid en beleidsuitvoering waaronder ook de provincies en de gemeenten ([Deel C](#)).
- Specifieke aandachtspunten voor vergunningverlening ([Deel D](#) integraal) met specifiek:
 - Het principe van de minimumstandaard voor verwerking ([Deel D.2](#))
 - Omgaan met de minimumstandaard bij gedeeltelijke (voor)behandeling en het opnemen van sturingsvoorschriften om te borgen dat de totale verwerking conform de minimumstandaard plaatsvindt ([Deel D.2.2.4.2](#)).
 - Aandachtspunten Acceptatie- en verwerkingsbeleid afvalverwerkers ([Deel D.3](#)), met ook aandacht voor specifieke uitzonderingen.

Omgaan met de Eural ([Deel D.4](#))

Uit het beleidskader, wet- en regelgeving en andere info zijn bovendien ook onderstaande aspecten van specifiek belang:

1. Aandachtspunten t.a.v. gescheiden houden van de afvalstoffen (hele keten)

Gescheiden houden van afvalstoffen is een terugkerend issue op verschillende momenten in het afvalverwerkingsproces waarmee met zorg moet worden omgegaan teneinde verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren.

Organisch bedrijfsafval valt, indien het geen afvalstoffen bevat die vallen onder de reikwijdte van de [Verordening dierlijke bijproducten](#), onder categorie 13 van [bijlage 5](#) van het LAP²: *gescheiden ingezameld groente-, fruit- en tuinafval van huishoudens (gft-afval) en daarmee naar aard en samenstelling vergelijkbaar bij handel, diensten en overheden, veilingen, agrarische bedrijven en industriële bedrijven gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval*. Op basis van beleid rond het gescheiden houden zoals beschreven in [hoofdstuk B.3](#) moeten afvalstoffen van deze categorie in beginsel gescheiden worden gehouden van elkaar, van andere categorieën afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Zie het beleidskader [hoofdstuk B.7](#) (Mengen) voor de voorwaarden waaronder mengen toch is of kan worden toegestaan.

2. Aandachtspunten t.a.v. producent/ontdoener van de afvalstof

Het [Activiteitenbesluit](#) en de [Activiteitenregeling milieubeheer](#) stellen in art. 2.12 respectievelijk 2.9 algemene regels rond het gescheiden houden van afvalstoffen. Voor producenten/ontdoeners die wel over een omgevingsvergunning (moeten) beschikken kan het bevoegd gezag aan de omgevingsvergunning specifieke voorschriften verbinden t.a.v. het gescheiden houden en beheer van de afvalstoffen die bij de ontdoener ontstaan, ten einde de (latere) verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren. Zie ook [hoofdstuk B.3](#) Afvalscheiding.

3. Aandachtspunten t.a.v. inzameling/vervoer van de afvalstof

De hierboven onder 1 genoemde aandachtspunten rond gescheiden houden van de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn ook van belang bij inzameling/vervoer ten einde de verwerking volgens de minimumstandaard niet te frustreren (doelmatigheidsprincipe). Hiervoor is op grond van artikel 10.47 eerste lid van de [Wet milieubeheer](#) in het [Besluit inzamelen afvalstoffen](#) een bepaling opgenomen (artikel 1b) dat ook inzamelaars afvalstoffen die gescheiden worden aangeboden, gescheiden moeten houden.

² Ook de [Arm](#) kent in bijlage 11 een lijst van afvalcategorieën die van belang is voor het gescheiden houden van afvalstoffen. Vooralsnog geldt deze bijlage voor type A-en B-inrichtingen. Voor type C-inrichtingen geldt de bijlage uitsluitend voor gevaarlijke afvalstoffen. De bijlage is nog gebaseerd op bijlage 5 van LAP2. Middels een geplande wijziging van het Abm en de Arm zal bijlage 11 van de Arm ook geheel gaan gelden voor type C inrichtingen en in overeenstemming worden gebracht met bijlage 5 van LAP3. Vanaf dat moment gelden voor alle type inrichtingen dezelfde afvalcategorieën.

4. Aandachtspunten t.a.v. het verwerken van de afvalstoffen

Mengen t.b.v. verwerking (algemeen)

Zoals onder 1 is aangegeven dient deze afvalstof in beginsel gescheiden te worden gehouden van andere afvalstoffen en niet-afvalstoffen. Indien de afvalstof t.b.v. de verwerking moet worden gemengd, is dit slechts toegestaan als in de vergunning van de verwerker is geregeld dat deze afvalstof mag worden gemengd met andere afvalstoffen of met niet-afvalstoffen. De bepalingen en voorwaarden voor het vergunnen van dergelijke menghandelingen zijn opgenomen in [hoofdstuk B.7](#) van het beleidskader.

Erkenning vereist voor opslaan en verwerken van dierlijke bijproducten

Keukenafval en etensresten die bestemd zijn om te worden verwerkt voor omzetting in biogas of voor compostering betreffen categorie 3-materiaal als bedoeld in de [Verordening EG 1069/2009](#). Alle inrichtingen die dierlijke bijproducten opslaan of verwerken moeten (naast een omgevingsvergunning, onderdeel milieu) in het bezit zijn van een erkenning op basis van de [Verordening dierlijke bijproducten](#). De minister van Economische Zaken (EZ) is bevoegd gezag voor het afgeven en controleren van deze erkenningen. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) toetst, namens het ministerie van EZ, verwerkingsroutes aan de Verordening op veterinaire rechtelijke en volksgezondheidsvoorschriften en geeft de noodzakelijke erkenning af. De NVWA controleert bij primaire bedrijven en op transport.

Toelichting op de minimumstandaard

De minimumstandaard voor (gescheiden ingezameld) organische bedrijfsafval is gericht op de recycling tot compost (art. 1 lid 1 f, Uitvoeringsbesluit meststoffenwet). Zowel composteren als (eerst) vergisten zijn beiden volgens de minimumstandaard toegestaan. Bij vergisten bevat de minimumstandaard de voorwaarde dat ook daarbij het doel moet zijn het composteren van het digestaat.

Recycling van het digestaat houdt in dat het digestaat verwerkt moet worden tot compost dat voldoet aan de eisen van het Uitvoeringsbesluit meststoffenwet. Vloeibare compost bestaat niet. Compost is per definitie een zodanig stabiel eindproduct dat daarin alleen nog een langzame afbraak van humeuze verbindingen plaatsvindt. Digestaat na vergisting is in veel gevallen niet stabiel en moet, al dan niet na scheiding in een dikke en dunne fractie, aerobisch verder worden verwerkt. Alleen als is aangetoond dat de dikke fractie van het digestaat een stabiel eindproduct is, bijvoorbeeld met de Oxitop- of Rottegrad-methode, dan kan aerobe droging achterwege blijven. De dikke fractie van het digestaat kan als compost worden afgezet als het voldoet aan de definitie van compost in het Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet.

Ook swill ((gekookte) etensresten en keukenafval) kan samen met gft-afval uit huishoudens en ander organisch bedrijfsafval worden verwerkt in een composteer- of vergistingsinstallatie, wanneer hierdoor het composteer- of vergistingsproces niet wordt verstoord.

Voor de verwerking volgens bovenstaande minimumstandaard zijn ook volgende bepalingen van belang:

Relatie met Verordening dierlijke bijproducten (1069/2009/EG)

De Verordening dierlijke bijproducten is leidend ten opzichte van de Wet milieubeheer (Wm), tenzij sprake is van verbranden, storten, composteren of vergisten van dierlijk afval. In dat geval zijn zowel de [Verordening dierlijke bijproducten](#) als de Wet milieubeheer van toepassing. Indien verwerking door composteren of vergisten plaatsvindt, dient dus ook te worden voldaan aan de bepalingen van de Verordening dierlijke bijproducten. Dat betekent onder andere dat verwerking moet plaatsvinden in een erkende installatie en moet voldoen aan de eisen zoals beschreven in artikel 10 van de Uitvoeringsverordening dierlijke bijproducten.

Inzet als meststof / inzet t.b.v. productie van compost

In internationaal verband is vastgelegd dat bodemverontreiniging voorkomen moet worden. Dit uitgangspunt is ook gehanteerd bij het formuleren van kwaliteitseisen en doseringsnormen voor compost. De kwaliteitseisen voor compost zijn opgenomen in het [Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet](#) en de doseringsnormen in het [Besluit gebruik meststoffen](#).

BREF in relatie tot de minimumstandaard

Bij het vaststellen van de minimumstandaard voor de afvalstoffen die vallen onder dit sectorplan zijn de BBT-referentiedocumenten (BREFs) betrokken, die zijn opgesteld in het kader van de [richtlijn industriële emissies](#) (RIE) en voorheen in het kader van de in de RIE opgenomen IPPC-richtlijn. In de BREFs zijn de beste beschikbare technieken (BBT) beschreven voor bedrijfstakken of activiteiten. Bij de vergunningverlening moet rekening worden gehouden met deze BBT-conclusies. Om die reden is getoetst of ook de beschreven minimumstandaard hiermee niet in strijd is.

Voor de afvalstoffen die onder dit sectorplan vallen, zijn geen als BBT aangemerkte bepalingen gevonden over de wijze waarop deze afvalstoffen verwerkt moeten worden. De BBT-conclusies uit de BREFs hebben dan ook geen gevolgen voor de toelaatbaarheid van bepaalde methoden van verwerking zoals deze in de minimumstandaard wordt vastgelegd.

Stortverbod

Het [Besluit stortplaatsen en stortverboden afvalstoffen](#) bepaalt dat storten van gescheiden ingezameld organisch bedrijfsafval niet is toegestaan. Onder diverse categorieën van dat besluit - waaronder bijvoorbeeld 15 of 18 en categorie 20 - zijn deze bedrijfsafvalstoffen en reststoffen van composterings- of vergistingsinstallaties inbegrepen.

VI Doorkijk minimumstandaard en ontwikkelingen

Bij biotische grondstoffen wordt vaak de term cascadering gebruikt wanneer sprake is van meerdere vormen van verwerking. Het doel van cascadering is in dat geval kortgezegd het efficiënte en effectieve gebruik van biomassa. Cascadering is dan ook te zien als een nadere uitwerking van delen van de hiërarchie specifiek voor biotische stromen (zie ook A4 van het beleidskader).

Op dit moment wordt in het LAP nog niet expliciet gestuurd volgens cascadering, ook al omdat veel zaken op dit gebied nog erg in ontwikkeling zijn. Op het moment dat voor bepaalde biotische stromen – zoals bijvoorbeeld gft van huishoudens – alternatieve vormen van verwerking ontstaan en daadwerkelijk op de markt komen kan dit veranderen. In het kader van het convenant Meer en Betere Recycling wordt gewerkt aan het maken van onderscheid tussen vormen van recycling. Indien er meerdere vormen van verwerking beschikbaar komen kan met die methodiek worden bezien of het zin heeft om beleidsmatig ook actief te gaan sturen naar één van de vormen. Dit kan dan leiden tot aanpassing van de minimumstandaard.

VII Overige informatie

Voedselvermalers

Uit een uitgevoerde LCA-studie blijkt echter dat de meest milieuhygiënische wijze van afvalbeheer brongescheiden inzameling is gevolgd door vergisten en composteren. Afvoer via een ongescheiden rioolstelsel en verwerking in RWZI levert de minst gunstige resultaten op. De uitkomsten van de LCA-studie geven geen aanleiding om het huidige beleid rond de afvoer en verwerking van voedselresten aan te passen.

Overigens is het op grond van artikel 3.131 het [Activiteitenbesluit milieubeheer](#) niet toegestaan om afvalwater te lozen dat afvalstoffen bevat, die door versnijdende of vermalende apparatuur zijn versneden of vermalen.

Zie verder ook [hoofdstuk B.3](#) van het beleidskader.

Voedselverspilling en ketengericht afvalbeleid

Ten aanzien van de in organisch afval van bedrijven voorkomende in het afvalstadium geraakte voedingsmiddelen wordt het volgende opgemerkt. Een derde deel van de mondiaal geproduceerde hoeveelheid voedsel gaat verloren of wordt verspild. Dit gebeurt in de gehele keten van agrarische productie tot aan de consumptie. Preventie van voedselverspilling is dan ook een belangrijk aandachtspunt voor de hele keten, waaronder huishoudens. Ter voorkoming van voedselverspilling richt het beleid zich op:

- a. Het voorkomen van verliezen van voedsel, bestemd voor menselijke consumptie (preventie).
- b. Het zo hoog mogelijk verwaarden van onvermijdelijke rest- en bijstromen in de voedselketen (de zogenoemde 'Ladder van Moerman', die is ingedeeld op basis van maximaal behoud van

energie en materiaal, is hierbij het uitgangspunt). Om deze ambitie van Nederland te monitoren is de [Monitor Voedselverspilling](#) ontwikkeld (WUR).

Organisch afval is één van de stromen die is geselecteerd als prioritaire stroom in het programma 'Ketengericht Afvalbeleid' uit LAP2. Hoewel het hier niet exclusief gaat om gft-afval van huishoudens ligt er wel een nauwe relatie. Vanaf 2015 heeft in het kader van het programma VANG de ketenaanpak als belangrijk instrument om te komen tot een meer circulaire economie nog meer aandacht gekregen. De keten voedsel is ook nu weer als een belangrijke aangemerkt. De ketenaanpak betreft het materieel en financieel sluiten van huishoudelijke product- en materiaalketens door ketenpartijen (zie verder [hoofdstuk A.5](#), paragraaf A.5.3.3.5 [ketenaanpak], [hoofdstuk B.1](#) en [hoofdstuk B.2](#), paragraaf B.2.4 van het beleidskader).